

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԻԶԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏԱՄՆ ԴԱՍԸՆԹԱՅՆԵՐ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ԿԱՐԵՆ ԱԼՔԵՐՏԻ

ՕԼԻՄՊԻԶՄԻ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՈՒՄ

Ղեկավար՝ մանկավարժական
գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
Ստեփանյան Արտակ

ԵՐԵՎԱՆ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան

1.Օլիմպիական գաղափարներ

2.Հին հունական օլիմպիական խաղեր

3.Հին հայկական մարզամշակութային արժեքները

4.Ժամանակակից օլիմպիական խաղերի գաղափարները

5.Օլիմպիական արարողակարգեր և խորհրդանիշեր

Եզրակացություն

1. Օլիմպիական գաղափարներ

Ժամանակակից օլիմպիական խաղերը համարվում են ամենագեղեցիկ և ամենահիշարժան մարզական միջոցառումները: Մեր ժամանակներում օլիմպիական շարժումը աննախադեպ զարգացում է ստացել, փաստորեն դարձել է մեր մոլորակի ամենազանգվածային մարզական մի ջոցառումը և ընդունել է չափազանց լայն մասշտաբներ:

Օլիմպիական շարժումը ներառում է միլիոնավոր մարզիկ-մարզուիիների, հազարավոր մարզիչների և մրցավարների, տարբեր մարզաձևերի միջազգային և ազգային ֆեդերացիաների, բազմաթիվ մարզական գործիչների և, բացի այդ՝ բազմաթիվ գիտնականների, լրագրողների, մարզական ակումբների, ընկերությունների, միությունների, մարզական գույք և հանդերձանք արտադրող ֆիրմաների և այլն:

Հարկ է նշել, որ 2008 թվականին Չինաստանի մայրաքաղաք Պեկինում կայացած 29-րդ օլիմպիական խաղերին մասնակցել են շուրջ 205 պետության մարզիկներ, այլ կերպ ասած՝ մեր մոլորակի համարյա բոլոր երկրների ներկայացուցիչներ: Այդ փաստը մեկ անգամ ևս հաստատում է, որ ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը, օլիմպիական խաղերը, օլիմպիական գաղափարախոսությունը կարևորագույն արժեքներն են ժողովուրդների միջև լավ հարաբերությունների ստեղծման համար:

Օլիմպիական գաղափարախոսության կարևորագույն արժեքներն են, տարբեր ազգերի միջև բարիդրացիական հարաբերությունների ստեղծումն ու ամրապնդումը,

- ժողովուրդների միջև խաղաղության պահպանումը և պատերազմների կանխարգելումը,

- ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով զբաղվողների առողջության բարելավումը,

- մարզիկների կողմից մարդկային օրգանիզմի ֆանտաստիկ և գեղեցիկ կարողությունների ցուցադրումը և այլն:

ՄՕԿ-ը համարում է, որ օլիմպիական գաղափարները կարելի է զարգացնել այն պետությունների, այն ուժերի հետ, որոնք պայքարում են առաջընթացի, ազգային անկախության և սոցիալական հիմնահարցերի լուծման հանար:

Ժամանակակից օլիմպիական խաղերը, որոնք, 1896 թվականից սկսած, անցկացվում են աշխարհի տարբեր երկրներում, իրավամբ համարվում են ամենագեղեցիկ և ամենահիշարժան մարզական միջոցառումները:

Ներկայումս օլիմպիական շարժումը ողջ աշխարհում, այդ թվում նաև՝ Հայաստանում, ընդունել է չափազանց լայն մասշտաբներ: Ժամանակակից

օլիմպիական շարժման հետագա զարգացման, օլիմպիական խաղերի բարձր մակարդակով կազմակերպման ու անցկացման գործում մեծ է Պիեր դը Կուբերտենի գիտական ու կազմակերպչական գործունեության դերը: Նրա մշակած և առաջադրած օլիմպիական շարժման գաղափարները դարձել են ժամանակակից օլիմպիական շարժման հիմնադրույթները: Միջազգային օլիմպիական կոմիտեն (ՄՕԿ), ելնելով օլիմպիական շարժման հետագա զարգացման, օլիմպիական գաղափարների տարածման խնդիրներից՝ շարունակում է կենսագործել հետևյալ հիմնահարցերը.

1) նպաստում է անհատի համակողմանի, ներդաշնակ զարգացմանը, օժանդակում է մարդկային արժանապատվությունը պաշտպանող հասարակության ստեղծմանը,

2) աջակցում է սպորտի զարգացմանը, մարզական մրցումների կազմակերպմանը, օլիմպիական շարժման հետագա զարգացմանը, օլիմպիական գաղափարների քարոզմանը,

3) դիմակայում է սպորտը քաղաքական նպատակներով օգտագործելու փորձերին, պայքարում է սպորտում քաղաքական, ռասայական, կրոնական և ամեն տեսակի խտրականությունների դեմ,

4) նպաստում է պատերազմների, ընդհարումների սանձահարմանը, խաղաղության ապահովմանը,

5) ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի միջոցներով երիտասարդությանը

6) օժանդակում է ազգային օլիմպիական կոմիտեների ստեղծմանը, նրանց գործունեության բարելավմանը,

7) խրախուսում է օլիմպիական ակադեմիաների, օլիմպիական թանգարանների, օլիմպիական շարժման հետ կապված մշակութային ծրագրերի ստեղծմանը և զարգացմանը,

8) օգնում է մարզական կադրերի պատրաստմանը,

9) ՄՕԿ-ը համարում է, որ օլիմպիական գաղափարները կարելի է զարգացնել այն պետությունների, այն ուժերի հետ, որոնք պայքարում են առաջընթացի, ազգային անկախության և սոցիալական հիմնահարցերի լուծման հանար:

Օլիմպիական շարժման հիմքը եղել և մնում են օլիմպիական խաղերը, որոնք իրավամբ համարվում են ամենախոշոր համալիր մարզական տոնախմբությունները:

Հարկ է նշել, որ օլիմպիական շարժումը բարերար ներգործություն է ունենում ոչ միայն ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի, այլ նաև՝ հասարակական կյանքի այլ ոլորտների վրա: Մեր ժամանակներում օլիմպիական շարժումը աննախադեպ զարգացում է ստացել և, փաստորեն, դարձել է մեր մոլորակի ամենազանգվածային

մարզական միջոցառումը: Օլիմպիական շարժումը ներառում է միլիոնավոր մարզիկ-մարզուհիների, հազարավոր մարզիչների և մրցավարների, տարբեր մարզաձևերի միջազգային և ազգային ֆեդերացիաների, բազմաթիվ մարզական գործիչների և, բացի այդ՝ բազմաթիվ գիտնականների, լրագրողների, մարզական ակումբների, ընկերությունների, միությունների, մարզական գույք և հանդերձանք արտադրող ֆիրմաների և այլն:

Համաշխարհային մասշտաբի այս մարզական միջոցառմանը մասնակցում են մեր մոլորակի 5 աշխարամասի համարյա բոլոր երկրների մարզիկ-մարզուհիները: Ներկայումս ՄՕԿ-ի անդամ են 205 պետության ազգային օլիմպիական կոմիտեներ: ՄՕԿ-ը միավորում է 52 մարզաձևի միջազգային ֆեդերացիաներ, որոնցից 34-ը՝ օլիմպիական մարզաձևերից, և աշխարհի ամենախոշոր միջազգային կազմակերպությունն է:

Այդ փաստը մեկ անգամ ևս հաստատում է, որ ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը, օլիմպիական խաղերը, օլիմպիական գաղափարախոսությունը կարևորագույն արժեքներն են ժողովուրդների միջև բարիդրացիական հարաբերությունների ստեղծման, խաղաղության պահպանման և պատերազմների կանխարգելման համար:

2. Հին հունական օլիմպիական խաղեր

Հին Հունաստանը համարվում է հնագույն ժամանակների արվեստի, գիտության, մշակույթի, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի, առաջին հերթին՝ օլիմպիական խաղերի կազմակերպման ու անցկացման հայրենիքը:

Օլիմպիական խաղերը ծնունդ են առել Հին Հունաստանում, որոնց մասին հիշատակում են շատ վավերագիրներ և պատմիչներ: Օլիմպիական խաղերի սկզբնավորման և առաջին խաղերի կազմակերպման ժամանակի վերաբերյալ գոյություն ունի մի քանի վարկած:

Սակայն Հին հունական օլիմպիական խաղերի մասին առաջին հիշատակումներում նշվում է Ք. Շ. Ա. 776 թվականը, որը և համարվում է Օլիմպիական խաղերի սկիզբը:

Օլիմպիական խաղերի առաջացումը կապված է եղել որոշ ծիսակատարությունների և առասպելական հերոսների հետ՝ հիմնականում Հերակլեսի և Պելոպսի: Օլիմպիական խաղերը անցկացվել են սուրբ Օլիմպիական Ալտիսի բացատում, որը համարվել է համահունական ծիսակատարությունների և մրցումների անցկացման կենտրոն: Օլիմպիայում էր գտնվում նաև Հերա աստվածուհու տաճարը: Օլիմպիական խաղերին մասնակցելու համար սահմանված էին հատուկ

պայմաններ և հստակ կանոնակարգ: Այդ կանոնների համաձայն՝ այն մարզիկները, ովքեր ցանկանում էին մասնակցել խաղերին, պարտավոր էին մրցումներից մեկ ամիս առաջ ժամանել Օլիմպիա, ներկայանալ կազմակերպիչներին, մարզվել, այնուհետև նախապատրաստվել մրցումներին: Խաղերի մասնակիցները երդվում էին, խոստանում մրցումների ժամանակ լինել ազնիվ և արդար:

Ըստ կանոնակարգի՝ սկզբնական շրջանում խաղերին մասնակցում էին միայն տղամարդիկ, սակայն հետագայում սկսեցին անցկացվել առանձին մրցումներ նաև կանանց համար: Կանանց օլիմպիական խաղերը նույնպես տեղ էին ունենում Օլիմպիայում, տղամարդկանց խաղերից հետո, սեպտեմբեր ամսին:

Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի զարգացման, ազգային խաղերի և մրցումների կազմակերպման գործում իր յուրահատուկ տեղն ունի Հին Հունաստանը: Այն իրավամբ համարվում է հնագույն ժամանակների ոչ միայն արվեստի, գիտության, մշակույթի, այլ նաև՝ ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի, առաջին հերթին՝ օլիմպիական խաղերի կազմակերպման ու անցկացման հայրենիքը:

Օլիմպիական խաղերը ծնունդ են առել Հին Հունաստանում, դրանց մասին հիշատակվում են շատ վավերագիրների և պատմիչների կողմից:

Օլիմպիական խաղերի սկզբնավորման և առաջին խաղերի կազմակերպման ժամանակի վերաբերյալ գոյություն ունի մի քանի վարկած: Սակայն Հին հունական օլիմպիական խաղերի սկիզբը համարվում է Ք. Ծ. Ա. 776 թվականը, ինչի մասին «Հին Հունաստանի պատմություն» գրքում գրված է. «Ավանդության համաձայն՝ համա- հունական առաջին խաղերը անցկացվեցին Ք. Ծ. Ա. 776 թ. Օլիմպիայում՝ Ջևսի տաճարի մոտ»:

Օլիմպիական խաղերի առաջացումը կապված է եղել որոշ ծիսակատարությունների և առասպելական հերոսների հետ՝ հիմնականում Հերակլի և Պելոպսի: Օլիմպիական խաղերը անցկացվել են սուրբ Օլիմպիական Ալտիսի բացատում, որը համարվել է համահունական ծիսակատարությունների և մրցումների անցկացման կենտրոն: Օլիմպիայում է գտնվում նաև Հերա աստվածուհու տաճարը:

Օլիմպիական խաղերին մասնակցելու համար սահմանված էին հատուկ պայմաններ և հստակ կանոնակարգ: Այդ կանոնների համաձայն՝ այն մարզիկները, ովքեր ցանկանում էին մասնակցել խաղերին, պարտավոր էին մրցումներից մեկ ամիս առաջ ժամանել Օլիմպիա, ներկայանալ կազմակերպիչներին, մարզվել, այնուհետև՝ նախապատրաստվել մրցումներին:

3. Հին հայկական մարզամշակութային արժեքները

Ուսումնասիրությունները վկայում են, որ Հին Հայաստանում ևույնպես զբաղվել են տարբեր մարզաձևերով (շուրջ 30), ինչպես նաև կազմակերպվել են շատ տոնահանդեսներ, մրցույթներ:

Հին հայկական մարզամշակութային տոնախմբություններից առավել զանգվածայինը և ժողովրդականը Նավասարդն ու Վարդավառն ին, որոնք բավականին նման էին Հին հունական օլիմպիական խաղերին: Նավասարդյան տոնախմբությունները կազմակերպվում էին ի պատիվ Ամանոր աստծու և սկսվում էին օգոստոսի 11-ին: Նավասարդյան տոնախմբություններին, Հին հունական օլիմպիական խաղերի նման, կազմակերպվում էին ոչ միայն արվեստի, գրականության և մշակույթի տարբեր ոլորտի ներկայացուցիչների մրցույթներ, այլև՝ բազմաթիվ ֆիզիկական վարժությունների, մարզական խաղերի և տարբեր մարզաձևերի մրցումներ: Նավասարդյան խաղերի ժամանակ մրցում էին հետևյալ մարզաձևերից՝ վազք, հեռացատկ, նետածգություն, նիզականեում, ըմբշամարտ, բռնցքամարտ, սուերամարտ, գնդակախաղ, մականախաղ, ձիարշավ և այլն: Նավասարդի գլխավոր տոնակատարությունը կայանում էր Հին Հայաստանի հեթանոսական պաշտամունքի ամենահայտնի կենտրոնում՝ Բագավանում:

Վարդավառի տոնախմբությունը նվիրված էր Աստղիկ դիցուհուն, որը համարվում էր մայրության, սիրո, գեղեցկության աստվածուհի: Այդ տոնախմբությունների ժամանակ նույնպես անցկացվում էին մրցումներ տարբեր մարզաձևերից:

Հին հայկական Նավասարդ և Վարդավառ տոնախմբությունների և Հին հունական օլիմպիական խաղերի մարզական և մշակութային ծրագրերում, մրցումների հաղթողների պարգևատրման արարողակարգերում, մրցումների կազմակերպման կանոններում և այլ ծիսակատարություններում կան շատ նմանություններ ու ընդհանրություններ: Վարդավառի տոնակատարության ժամանակ մարզական մրցումների հաղթողների պարգևատրումը հիշեցնում է Հունական օլիմպիական խաղերի հաղթողների պարգևատրման արարողակարգը, միայն այն տարբերությամբ, որ օլիմպիական խաղերի հաղթողները ստանում էին ձիթենու ճյուղերից հյուսված պսակ, իսկ Վարդավառի մարզական մրցումների հաղթողները՝ վարդե պսակ:

Այս տոնախմբությունները հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի և ֆիզիկական կարողությունների ցուցադրման իսկական հանդեսներ էին:

4.Ժամանակակից օլիմպիական խաղերի գաղափարները

Ժամանակակից օլիմպիական խաղերը վերսկսվել են 1896թ. Աթենքում: Չնայած նրան, որ Հունաստանի կառավարությունը ուներ տնտեսական լուրջ խնդիրներ, հույները ի զորու եղան մեծ հաջողությամբ կազմակերպել առաջին օլիմպիական խաղերը: Հունաստանը՝ մի փոքր երկիր, ուղարկեց խաղաղության, միասնության և բարեկամության ուղերձ աշխարհին: Օլիմպիական Աթենքում հիմնադրեց միջազգային մարզական մրցումները, որոնք դարձան աշխարհի ամենամիծ մրցախաղերը:

Այնուհետև խաղերն անց են կացվում տարբեր երկրներում: Առաջին օլիմպիական մասնակցել է 245 մարզիկ՝ 14 երկրներից: Աթենք-2004 խաղերին մասնակցել են շուրջ 11107 մարզիկ և պաշտոնյաներ՝ 202 երկրներից:

Ձմեռային առաջին օլիմպիական անց է կացվել Շամոնիքսում (Ֆրանսիա) 1924թ.: Խաղերը սկսնավորվել են ձմեռային մարզաձևերով հարուստ երկրների խնդրանքով, որպեսզի նրանց մարզիկները նույնպես հնարավորություն ունենան մասնակցելու օլիմպիական խաղերին: Մինչև 1992թ. ամառային և ձմեռային օլիմպիականները անց են կացվել նույն տարում: Որպեսզի խուսափեն երկու շատ մեծ մարզական միջոցառումների անցկացումից շատ կարճ ժամանակահատվածում, որոշվեց, որ սկսած 1994թ.-ից ձմեռային օլիմպիականները կանցկացվեն ամառային օլիմպիականների միջև ընկած չորս տարիների մեջտեղում:

Ժամանակակից օլիմպիական խաղերը, որոնք, 1896 թվականից սկսած, անցկացվում են աշխարհի տարբեր երկրներում, իրավամբ համարվում են ամենագեղեցիկ և ամենահիշարժան մարզական միջոցառումները:

Պիեր դը Կուբերտենի կողմից մշակված և առաջադրված օլիմպիական շարժման գաղափարները դարձել են ժամանակակից օլիմպիական շարժման հիմնադրույթները:

Միջազգային օլիմպիական կոմիտեն (ՄՕԿ), ելնելով օլիմպիական շարժման հետագա զարգացման, օլիմպիական գաղափարների տարածման խնդիրներից, շարունակում է կենսագործել հետևյալ հիմնահարցերը.

- 1) նպաստում է անհատի համակողմանի, ներդաշնակ զարգացմանը, օժանդակում է մարդկային արժանապատվությունը պաշտպանող հասարակության ստեղծմանը
- 2) աջակցում է սպորտի զարգացմանը, մարզական մրցումների կազմակերպմանը, օլիմպիական շարժման հետագա զարգացմանը, օլիմպիական գաղափարների քարոզմանը,

3) դիմակայում է սպորտը քաղաքական նպատակներով օգտագործելու փորձերին, պայքարում է սպորտում քաղաքական, ռասայական, կրոնական և ամեն տեսակի խտրականությունների դեմ,

4) նպաստում է պատերազմների, ընդհարումների սանձահարմանը, խաղա- ղության ապահովմանը,

5) ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի միջոցներով երիտասարդությանը դաստիարակում է մարզական ազնիվ պայքարի և մրցակցին հարգելու ոգով,

6) օժանդակում է ազգային օլիմպիական կոմիտեիների ստեղծմանը, նրանց գործունեության բարելավմանը,

7) խրախուսում է օլիմպիական ակադեմիաների, օլիմպիական թանգարանների, օլիմպիական շարժման հետ կապված մշակութային ծրագրերի ստեղծելը և զարգացմանը,

8) օգնում է մարզական կադրերի պատրաստմանը,

9) ՄՕԿ-ը համարում է, որ օլիմպիական գաղափարները կարելի է զարգացնել այն պետությունների, այն ուժերի հետ, որոնք պայքարում են առաջընթացի, ազգային անկախության և սոցիալական հիմնահարցերի լուծման համար:

Օլիմպիական շարժման հիմքը օլիմպիական խաղերն են, որոնք իրավամբ համարվում են ամենախոշոր մարզական տոնախմբությունները: Օլիմպիական գաղափարախոսության կարևորագույն արժեքներն են՝

- տարբեր ազգերի միջև բարիդրացիական հարաբերությունների ստեղծումն ու ամրապնդումը,

- ժողովուրդների միջև խաղաղության պահպանումը և պատերազմների կանխարգելումը,

- ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով զբաղվողների առողջության բարելավումը,

- մարզիկների կողմից մարդկային օրգանիզմի ֆանտաստիկ և գեղեցիկ կարողությունների ցուցադրումը և այլն:

Օլիմպիական գաղափարախոսության հիմնահարցերից են մարդու առողջության ամրապնդումը և ֆիզիկական ներդաշնակ զարգացումը:

5. Օլիմպիական արարողակարգեր և խորհրդանիշեր

Օլիմպիական շարժման և օլիմպիական խաղերի հիմնական նպատակները, սկզբունքները, խաղերի կազմակերպման և անցկացման օրենքներն ու կանոնները սահմանվում են ՄՕԿ-ի կողմից ընդունված օլիմպիական հրովարտակով: Համաշխարհային մասշտաբի այս մարզական միջոցառմանը մասնակցում են մեր մոլորակի 5 աշխարհամասի համարյա բոլոր երկրների մարզիկները: Ներկայումս ՄՕԿ-ի անդամ են 205 պետության ազգային օլիմպիական կոմիտեներ/ ՄՕԿ-ը միավորում է 52 մարզաձևի միջազգային ֆեդերացիաներ, որոնցից 34-ը՝ օլիմպիական մարզաձևերից, և ամենախոշոր միջազգային կազմակերպությունն է:

Օլիմպիական խաղերը տեղի են ունենում որոշակի արարողակարգով՝ - օլիմպիական խաղերի բացում և փակում,
- օրհներգի հնչեցում և դրոշի բարձրացում,
- օլիմպիական կրակի (ջահի) փոխանցում, վառում և մարում,
- մարզիկների պարգևատրում և այլն

Ներկա ժամանակաշրջանում մեծ տեղ է հատկացվում օլիմպիական խաղերի բացման և փակման արարողակարգերին: Օլիմպիական խաղեր անցկացնող բոլոր երկրներում ձգտում են այդ արարողակարգերը այնպես անել, որ դրանք լինեն իսկական մարզական գեղեցիկ և հիշարժան ներկայացումներ: Բացման արարողակարգը սկսվում է, երբ մարզադաշտում հայտնվում են Օլիմպիական խաղերը կազմակերպվող պետության ղեկավարները և ՄՕԿ-ի պրեզիդենտը: Դրանից հետո անցկացվում է մասնակից երկրների պատվիրակությունների օլիմպիական շքերթը Հունաստանի մարզական պատվիրակության ղեկավարությամբ: Այնուհետև մասնակիցների և հանդիսականների առջև ճառով հանդես են գալիս օլիմպիական խաղերի կազմկոմիտեի պրեզիդենտը և ՄՕԿ-ի պրեզիդենտը, ինչից հետո տվյալ երկրի ղեկավարը օլիմպիական խաղերը հայտարարում է բացված: Մարզադաշտ է բերվում Օլիմպիական դրոշը և բարձրացվում է օլիմպիական հիմնի երաժշտության ներքո: Կազմակերպիչ երկրի մարզիկներից մեկը՝ օլիմպիական ջահի էստաֆետային վերջին մասնակիցը, վազում է մարզադաշտով օլիմպիական ջահը ձեռքին և վա-ռում է օլիմպիական կրակը: Մարզադաշտում բաց են թողնում աղավնիներ: Մարզիկները և մրցավարները տալիս են հանդիսավոր երդում: Այնուհետև, կազմակերպիչ երկրի հիմնի հնչեցումից հետո, սկսվում է Օլիմպիական խաղերի բացման գեղարվեստական մասը:

Օլիմպիական խաղերի փակման արարողակարգը նույնպես անցկացվում է մարզադաշտում, բոլոր մրցումների ավարտից հետո: Օլիմպիական խաղերի մասնակից բոլոր երկրների մարզիկները շարքով, իրենց ազգային դրոշներով,

միասնական շարասյուններով անցնում են մարզադաշտով: Այնուհետև անցկացվում է Օլիմպիական դրոշի փոխանցման արարողակարգը, երբ ՄՕԿ- պրեզիդենտը օլիմպիական հիշարժան դրոշը փոխանցում է այն երկրի կամ քաղաքի ղեկավարին, որտեղ պետք է անցկացվեն հաջորդ օլիմպիական խաղերը: Ճառերով հանդես են գալիս օլիմպիական խաղերի կազմակերպիչ երկրի պրեզիդենտը և ՄՕԿ-ի պրեզիդենտը, ով հայտարարում է օլիմպիական խաղերի ավարտը: Հանգցվում է օլիմպիական կրակը, օլիմպիական հիմնի հնչյունների ներքո իջեցվում է դրոշը, կատարվում է հրավառություն, և մարզիկները հեռանում են մարզադաշտից:

Օլիմպիական դրոշի վրա պատկերված է միահյուսված հինգ օղակ, որոնք օլիմպիական խաղերի խորհրդանիշն են: Օղակները դասավորված են որոշակի գունային երանգներով՝ կապույտ, սև, կարմիր օղակներները տեղադրված են վերևում, իսկ դեղինը և կանաչը՝ ներքևում: Ամեն օղակ ունի իր գույնը և խորհրդանշում է մեկ աշխարհամաս. կապույտը՝ Եվրոպան, սևը՝ Աֆրիկան, կարմիրը՝ Ամերիկան, դեղինը՝ Ասիան, կանաչը՝ Ավստրալիան: Օղակները խորհրդանշում են 5 մայրցամաքի միությունը և օլիմպիական խաղերին աշխարհի բոլոր մարզիկների միասնությունը:

Օլիմպիական դրոշը սպիտակ կտավ է, որի կենտրոնում տեղադրված է օլիմպիական խորհրդանիշը՝ 5 գույնով:

Օլիմպիական օրհներգը հաստատվել է ՄՕԿ-ի կողմից 55-րդ նստաշրջանում՝ Տոկիոյում:

Օլիմպիական էմբլեման մի կոմպոզիցիա է, որտեղ օլիմպիական օղակները կապված են այլ երկրների տարբերանշանների հետ: Օլիպիական էմբլեման հաստատում է ՄՕԿ-ը:

Օլիմպիական խաղերի գաղափարները՝ խաղաղություն, բարեկամություն, համերաշխություն, մոտ և հասկանալի են բարի կամքի մարդկանց: Օլիմպիական խաղերի նշանաբանն է՝ «Արագ», «Բարձր», «Ուժեղ»: Դա արտացոլում է մարդու դարավոր ձգտումը ֆիզիկական կատարելիության և առաջադիմության:

Մինչև այժմ անցկացվել են 29 Ամառային և 21 Ձմեռային օլիմպիական խաղեր: 2012 թվականի Ամառային օլիմպիական խաղերը կայանալու են Անգլիայի մայրաքաղաք Լոնդոնում:

Համաշխարհային մասշտաբի այս մարզական միջոցառմանը մասնակցում են մեր մոլորակի 5 աշխարհամասի համարյա բոլոր երկրների մարզիկ-մարզուհիները:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հին հունական և ժամանակակից օլիմպիական խաղերից մեզ հասած վկայությունները և տեղեկատվությունները հաստատում են այն փաստը, որ իրոք Օլիմպիզմի գաղափարները մեծ ազդեցություն են թողել մարդկային արժեքների ձևավորման համատեքստում:

Խորհրդային ժամանակաշրջանում ԽՍՀՄ-ի մարզիկները մասնակցեցին օլիմպիական խաղերին 1952թ.: Դա արդեն առաջընթաց էր: Բայց 1980թ. Սառը պատերազմը, որպես պատճառ հանդիսացավ բոյկոտելու օլիմպիական խաղերը: Եվ նմանատիպ երևույթ 1984թ. ներկայիս պայմաններում սպորտը որոշ քաղաքական գործիչների կողմից ցանկանում են քաղաքականացնել և դա ինչ որ որոշ պայմաններում հաջողվում է:

Հուսով եմ, որ մարզական և սպորտի բնագավառի մասնագետները կպահպանեն Օլիմպիզմի գաղափարները և չեն թողնի, որ այն վերանա մարդկային արժեքների համատեքստից:

Գրականության ցանկ

1. Առաքելյան Վ. Բ. «Օլիմպիական խաղերի ուսումնական նյութերի ժողովածու» 2005թ.
2. Իսպիրյան Մ.Ս. «Հայաստանը և հայերը օլիմպիական շարժման ոլորտում» 2000թ.
3. Բուրաս «Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պատմություն»
4. Մեթոդական ձեռնարկ «Օլիմպիական խաղերի ուսումնական նյութերի ժողովածու»